

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 stycznia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, XXI Wydział Pracy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Grażyna Otoła-Pawlica
Sędziowie:	SO Anita Górecka SO Grzegorz Kochan (spr.)
Protokolant:	Renata Socha

po rozpoznaniu w dniu 12 stycznia 2017 r. w Warszawie, na rozprawie

sprawy z powództwa I. R.

przeciwko K. B. (1) i S. B. prowadzącym działalność gospodarczą pod nazwą (...) spółka cywilna w W.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

na skutek apelacji wniesionej przez powódkę

od wyroku Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy w Warszawie, VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 21 czerwca 2016 r., sygn. akt VII P 1699/15

1) zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że pozbawia wykonalności tytuł wykonawczy – wyrok zaoczny Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi, XI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 26 listopada 2003 r., sygn. akt XI Pm 23/03 – zaopatrzonej w klauzulę wykonalności nadaną na rzecz K. B. (1) i S. B. z dnia 5 marca 2015 r., sygn. akt XI Po 56/04 oraz zasądza solidarnie od K. B. (1) i S. B. prowadzących działalność gospodarczą pod nazwą (...) spółka cywilna w W. na rzecz I. R. kwotę 120,00 (sto dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

2) zasądza solidarnie od K. B. (1) i S. B. prowadzących działalność gospodarczą pod nazwą (...) spółka cywilna w W. na rzecz I. R. kwotę 120,00 (sto dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej.

UZASADNIENIE

1. stanowiska stron

I. R. wystąpiła przeciwko K. B. (1) i S. B. prowadzącym działalność gospodarczą pod nazwą (...) s.c. w W. z powództwem opozycyjnym, domagając się pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego wyroku zaocznego z 26 listopada 2003 r. wydanego przez Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi, XI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych sygn. akt XI Pm 23/03, a zaopatrzonego w klauzulę wykonalności przeciwko niej na podstawie postanowienia tego Sądu z 5 marca 2015 r., sygn. akt XI Po 56/04.

K. B. (1) i S. B. prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą (...) s.c. w W. w odpowiedzi na pozew, wnieśli o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów sądowych.

2. wyrok Sądu I instancji

Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 21 czerwca 2016 r. oddalił powództwo.

3. ustalenia faktyczne Sądu I instancji

23 listopada 2003 r., Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi, XI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych sygn. akt VII Pm 23/03 wydał wyrok zaoczny w sprawie z powództwa (...) sp. z o.o. z siedzibą w Ł. przeciwko D. R. (1), zasądając od pozwanego na rzecz powodowej spółki kwotę 14.792,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami od 1 czerwca 2002 r., do dnia zapłaty oraz koszty procesu w wysokości 2.935,50 zł. Wyrokowi nadano rygor natychmiastowej wykonalności.

Przedmiotowe orzeczenie 10 marca 2004 r. zostało zaopatrzone klauzulą wykonalności przeciwko dłużnikowi D. R. (1).

W dacie powstania wierzytelności małżonkowie pozostawali w ustroju małżeńskiej wspólnoty ustawowej.

9 czerwca 2011 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi wydał postanowienie w sprawie egzekucyjnej wierzyciela (...) sp. z o.o. siedzibą w Ł. umarzające postępowanie egzekucyjne, wszczęte przeciwko dłużnikowi D. R. (2) na podstawie art. 824 § 1 pkt 3 k.p.c.

7 lipca 2014 r. nabywcy wierzytelności: K. B. (1) i S. B. prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą (...) s.c. w W., złożyli wniosek o nadanie wskazanemu tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności na ich rzecz.

Postanowieniem Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi, XI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych sygn. akt XI Po 34/14 nadano klauzulę wykonalności na rzecz uprzednio wydanego wyroku zaocznego przez ten Sąd na rzecz wymienionych nabywców wierzytelności.

Z uwagi na bezskuteczność egzekucji wobec dłużnika, nabywcy wierzytelności wystąpili z wnioskiem o nadanie prawomocnemu tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności przeciwko jego małżonce – I. R. z ograniczeniem jej odpowiedzialności do majątku objętego małżeńską wspólnością ustawową. Wierzyciele nie byli poinformowani o rozdzieleniu majątkowej dłużnika.

Postanowieniem Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi, XI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wydanym 5 marca 2015 r., sygn. akt XI Po 56/14 nadano na rzecz prawomocnego wyroku zaocznego, wydanego przez ten Sąd 23 listopada 2003 r., klauzulę wykonalności na rzecz nabywców wierzytelności: K. B. (1) i S. B., prowadzących działalność gospodarczą pod nazwą (...) s.c. w W., przeciwko małżonce dłużnika I. R. z ograniczeniem odpowiedzialności do majątku objętego małżeńską wspólnością ustawową.

14 października 2015 r. Sąd Okręgowy w Łodzi, XII Wydział Cywilny Rodzinny rozwiązał przez rozwód związek małżeński D. R. (1) i I. R..

4. ocena prawna Sądu I instancji

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał, że powództwo I. R. nie zasługuje na uwzględnienie.

Jak wskazała Sąd Rejonowy, do istoty w niniejszej sprawie należała ocena słuszności powództwa opozycyjnego, wniesionego przez obecnie już byłą małżonkę dłużnika I. R.. Zdaniem powódki tytuł wykonawczy, wydany przeciwko jej osobie, stanowiący podstawę egzekucji jest ograniczony do majątku objętego małżeńską wspólnością ustawową, której nie tylko obecnie już nie ma, ale również która nie istniała w dacie nadania przez sąd klauzuli wykonalności na rzecz nabywców wierzytelności: K. B. (1) i S. B., prowadzących działalność gospodarczą pod nazwą (...) s.c. w W.. Powódka uważa, że majątek wyłączony spod wspólności ustawowej, co miało miejsce w roku 2012 r., jest wyłączony spod egzekucji, a ponadto podnosi zarzut przedawnienia w przedmiocie dochodzenia wierzytelności.

Sąd Rejonowy odnosząc się do stanowisk obu stron procesu wskazał, że prawidłowa ocena okoliczności niniejszej sprawy wymagała analizy przepisów intertemporalnych, ponieważ treść regulacji prawnych w zakresie istotnym dla rozstrzygnięcia sporu ulegała znaczącym zmianom w okresie od daty wydania przez Sąd Rejonowy w Łodzi tytułu wykonawczego.

Sąd Rejonowy wskazał, że zgodnie z treścią art. 840 § 1 pkt 1-3 k.p.c., w brzmieniu uprzednio obowiązującym dłużnik mógł w drodze procesu żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia w trzech sytuacjach, odpowiednio: jeżeli przeczył zdarzeniom, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności; jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie mogło być egzekwowane; gdy tytułem było orzeczenie sądowe, dłużnik mógł powództwo oprzeć także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy; jeżeli małżonek, przeciwko któremu sąd nadał klauzulę wykonalności na podstawie art. 787 k.p.c., wykazał, że egzekwowane świadczenie wierzycielowi nie należy się, przy czym małżonkowi temu przysługiwały zarzuty nie tylko z własnego prawa, lecz i te, z którymi mógł wystąpić jego współmałżonek. Ostatnia z cytowanych regulacji przewidywała nadawanie klauzuli przeciwko małżonkowi dłużnika oznaczonego w tytule egzekucyjnym z ograniczeniem odpowiedzialności tego małżonka w sposób w tym przepisie wskazany, jeżeli wierzyciel wykazał dokumentem urzędowym lub prywatnym, że stwierdzona tytułem egzekucyjnym wierzytelność powstała z czynności prawnej. Przepis ten stanowił procesową konsekwencję unormowania zawartego w art. 41 § 1 k.r.o., którego nowelizacja w obszarze wymaganej zgody współmałżonka, została wprowadzona, jak słusznie zauważyła strona pozwana, dopiero w roku 2005r. Zatem już po wydaniu wyroku, stanowiącego tytuł egzekucyjny, które to miało miejsce w roku 2003r. Do tego czasu natomiast § 1 art. 41 k.r.o., pozwalał na zaspokojenie wierzyciela z majątku wspólnego małżonków, w sytuacji, gdy dłużnikiem był tylko jeden ze współmałżonków. Ponadto § 3 tego przepisu pozwalał Sądowi na ograniczenie lub wyłączenie możliwości zaspokojenia przez wierzyciela z majątku wspólnego, w sytuacji, gdy dłużnikiem był tylko jeden z małżonków, jeżeli ze względu na charakter wierzytelności lub stopień przyczynienia się małżonka będącego dłużnikiem do powstania majątku wspólnego, zaspokojenie z tego majątku byłoby sprzeczne z zasadami współżycia społecznego.

Sąd Rejonowy w powyższym kontekście wskazał, że w okolicznościach niniejszej sprawy, brak jest jakichkolwiek informacji pozwalających na pozytywną weryfikację powódki w kontekście cytowanych rozstrzygnięć.

Sąd Rejonowy zauważył także, że sąd nadający klauzulę wykonalności działa jako organ procesowy, a postępowanie o nadanie klauzuli wykonalności cechuje dwustronność, toczy się bowiem ono z udziałem wierzyciela i dłużnika. Ze względu na uregulowanie materialnoprawne i specyfikę majątku wspólnego, do którego uprawniony jest także małżonek dłużnika, otwarcie drogi do egzekucji z tego majątku uwarunkowane jest spełnieniem dodatkowej przesłanki w postaci uzyskania klauzuli wykonalności. W postępowaniu o nadanie klauzuli wykonalności przeciwko małżonkowi dłużnika sąd nie określa składu majątku wspólnego. Nie bada także odpowiedzialności dłużnika za dług, ponieważ stanowiła ona wyłącznie przedmiot postępowania, w którym wystawiono tytuł wykonawczy przeciwko samemu dłużnikowi. Ocenia natomiast jedynie, czy odpowiedzialność tę powinien ponieść także jego współmałżonek.

Okoliczności, które występują w niniejszej sprawie, związane z faktem ustanowienia przez małżonków rozdzielności majątkowej w okresie po dacie wydania tytułu wykonawczego przez Sąd, stanowiącego podstawę późniejszych egzekucji, jak również fakt ostatecznego rozwiązania małżeństwa przez rozwód, w kontekście ustalenia zakresu

odpowiedzialności za długi współmałżonka były również przedmiotem poszerzonej analizy Sądu Najwyższego. W treści uchwały wyraźnie wskazano, że w sytuacji, gdy zobowiązanie dłużnika pozostającego w ustroju ustawowej wspólności majątkowej małżeńskiej powstało przed wejściem w życie ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy - Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 162, poz. 1691), do postępowania o nadanie klauzuli wykonalności przeciwko małżonkowi dłużnika stosuje się przepisy kodeksu postępowania cywilnego w brzmieniu sprzed tej nowelizacji.

Ponadto zgodnie z treścią art. 776¹ k.p.c., że tytuł wykonawczy wystawiony przeciwko dłużnikowi pozostającemu w związku małżeńskim może być podstawą egzekucji nie tylko z majątku osobistego dłużnika, lecz także z pobranego przez niego wynagrodzenia za pracę lub dochodów uzyskanych z prowadzenia przez niego innej działalności zarobkowej oraz korzyści uzyskanych z praw określonych w art. 33 pkt 9 k.r.o. Opisane unormowania korespondują z treścią art. 5 ust. 5 pkt 2 ustawy nowelizującej k.r.o., który to przepis nakazywał stosować dotychczasowe przepisy także do wyłączenia lub ograniczenia odpowiedzialności majątkiem wspólnym za zobowiązanie jednego małżonka powstałe przed jej wejściem w życie, nawiązując do art. 41 § 3 k.r.o. w brzmieniu poprzedzającym wejście w życie ustawy nowelizującej. Taki zamysł ustawodawcy wysłowiony został już w trakcie prac legislacyjnych nad ustawą i uzasadniony był potrzebą ochrony pewności obrotu; miał umożliwić kontrahentowi małżonka powołanie się na dotychczasowy art. 41 § 1 k.r.o., a małżonkowi dłużnika dochodzenie ograniczenia (albo wyłączenia) odpowiedzialności majątkiem wspólnym na podstawie obowiązującego wówczas art. 41 § 3 k.r.o.

Sąd Rejonowy wskazał nadto, że zachowanie dotychczasowych zasad odpowiedzialności w odniesieniu do zobowiązań powstałych przed wejściem w życie ustawy, jest również rozwiązaniem słuszniejszym niż poddanie zobowiązań sprzed wejścia w życie ustawy nowelizującej ogólnej zasadzie bezpośredniego działania ustawy nowej, gdyż nowe zasady odpowiedzialności małżonków za zobowiązania jednego z nich znacznie silniej chronią majątek wspólny małżonków, ograniczając możliwość zaspokojenia się wierzyciela. Dokonując czynności prawnej z osobą pozostającą w związku małżeńskim przed wejściem w życie ustawy nowelizującej, kontrahent mógł zasadnie oczekiwać, że w razie niewykonania zobowiązania będzie mógł żądać zaspokojenia z majątku wspólnego na zasadach określonych w art. 41 k.r.o. w brzmieniu sprzed wejścia w życie nowelizacji, bez potrzeby uzyskiwania zgody drugiego małżonka na dokonanie czynności prawnej i stosownie do tego oceniać ryzyko gospodarcze transakcji.

Konkludując Sąd Rejonowy stwierdził, że gdy zobowiązanie powstało przed 20 stycznia 2005 r., obowiązujące prawo materialne zezwala na zaspokojenie się wierzyciela z całego majątku wspólnego na zasadach określonych w art. 41 k.r.o. w brzmieniu sprzed wejścia w życie ustawy nowelizującej, natomiast podstawową rolą przepisów procesowych jest umożliwienie uprawnionym realizacji ich materialnoprawnych uprawnień. Taki tok rozumowania Sąd Najwyższy zaakceptował, rozpatrując zbliżony konstrukcyjnie problem powstały w wyniku wprowadzenia w drodze nowelizacji od Prawa bankowego - ustawą z dnia 1 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy Prawo bankowe i innych ustaw (Dz.U. Nr 91, poz. 870) - nowego wymagania oświadczeniu dłużnika o poddaniu się egzekucji, od którego uzależniona była dopuszczalność wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego. W konsekwencji za chwilę decydującą o stosowaniu w postępowaniu klauzulowym i postępowaniu egzekucyjnym przepisów wprowadzonych ustawą nowelizującą należy uznać dzień powstania roszczenia rozumianego jako roszczenie materialnoprawne. Takie rozwiązanie, poza zapewnieniem synchronizacji pomiędzy materialnoprawnymi zasadami odpowiedzialności utrzymanymi w mocy przez art. 5 ust. 5 ustawy nowelizującej i przepisami procesowymi, zapewnia ochronę praw nabytych przez wierzyciela, jak bowiem wyjaśnił Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 10 kwietnia 2006 r., SK 30/04 ((...) Zb.Urz. 2006, nr 4, poz. 42), zasada zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa nakazuje ustawodawcy należyte zabezpieczenie "interesów w toku", a zwłaszcza należytą realizację uprawnień nabytych na podstawie poprzednich przepisów.

W analogiczny sposób Sąd Najwyższy wypowiada się w wyroku z 2 kwietnia 2009r., sygn. akt IV CSK 473/08, wskazując, że ustawa z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy - Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw dokonała kompleksowej nowelizacji stosunków majątkowych małżonków, w tym reguł rządzących możliwością zaspokojenia się przez wierzyciela jednego z małżonków z majątku wspólnego. W stanie prawnym

poprzedzającym wejście w życie ustawy nowelizującej, art. 41 § 1 k.r.o. ustanawiał zasadę, że zaspokojenia z majątku wspólnego może żądać także wierzyciel, którego dłużnikiem jest tylko jeden z małżonków. Wierzyciel taki, po uzyskaniu tytułu wykonawczego przeciwko dłużnikowi, chcąc zaspokoić się z majątku wspólnego, musiał przedstawić tytuł wykonawczy skuteczny przeciwko obojgu małżonkom. Jak zauważył SN zakres regulacji z art. 5 ust. 6 ustawy z 2004 r. nowelizującej k.r.o., dotyczy również postępowania o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności. Taka wykładnia pozostawia spójny obraz postępowania odnoszącego się do przymusowego wykonania zobowiązań zaciągniętych przez jednego z małżonków przed zmianą zasad odpowiedzialności majątkiem wspólnym. Postępowanie to w całości podlega dotychczasowym przepisom (także tym, które określają możliwość obrony drugiego małżonka przed egzekucją kierowaną do majątku wspólnego).

Sąd Rejonowy uznał zatem, że powyższa argumentacja przekonuje, że słuszne jest stanowisko strony pozwanej, ponieważ kluczowym aspektem dla oceny odpowiedzialności I. R. za zobowiązania jej byłego obecnie współmałżonka była kwestia opisanej powyżej regulacji intertemporalnej, ustanawiającej wyraźną regułę stosowania przepisów dotychczasowych do zobowiązań, powstałych przed datą nowelizacji ustawy kodeks rodzinny i opiekuńczy, która miała miejsce w roku 2005r. Z tego względu, późniejsze wyłączenie małżeńskiej wspólnoty majątkowej, jak również ostatecznie fakt rozwiązania małżeństwa przez rozwód, pozostają bez wpływu na możliwość zaspokojenia roszczeń ze strony wierzycieli, którzy nabyli wierzytelność dłużnika.

Sąd Rejonowy uznał przy tym, że chybiony jest podniesiony przez pełnomocnika powódki zarzut przedawnienia wierzytelności, ponieważ wniosek o nadanie klauzuli wykonalności przerywa bieg przedawnienia, bez względu na okoliczność, czy obejmuje on sądowy, czy pozasądowy tytuł egzekucyjny.

Podsumowując, tytuł wykonawczy, wydany przez Sąd Rejonowy w Łodzi przeciwko małżonce dłużnika, jest prawidłowy i brakuje podstaw, aby pozbawić go wykonalności.

5. *apelacja*

Powódka I. R. zaskarżyła powyższy wyrok w całości zarzucając:

I. naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 233 k.p.c. poprzez dowolną, w miejsce swobodnej, ocenę dowodów w szczególności poprzez bezzasadne przyjęcie, iż pozwani są uprawnieni do zaspokojenia roszczeń z majątku wspólnego dłużników w sytuacji, gdy od 13 stycznia 2012 r. powódka i jej były współmałżonek pozostają w ustroju rozdzielności majątkowej, a nadto Sąd nadał tytułowi egzekucyjnemu w postaci prawomocnego wyroku zaocznego z 26 listopada 2003 r. klauzulę wykonalności przeciwko małżonkowi dłużnika z ograniczeniem odpowiedzialności do majątku objętego małżeńską wspólnością ustawową;

II. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

1) art. 125 § 1 k.c. poprzez jego niezastosowanie i uznanie, że dochodzone przez pozwanych roszczenie nie uległo przedawnieniu w sytuacji, gdy roszczenie zostało stwierdzone prawomocnym wyrokiem zaocznym z 26 listopada 2003 r., a zatem 10-letni termin przedawnienia upłynął zanim nadano tytułowi egzekucyjnemu w postaci prawomocnego wyroku zaocznego z 26 listopada 2003 r. klauzulę wykonalności przeciwko małżonce dłużnika 5 marca 2015 r. oraz wszczęto postępowania egzekucyjnego przeciwko powódce;

2) art. 5 k.c. poprzez umożliwianie pozwanym działania w sposób niezgodny z literą prawa oraz zasadami współzycia społecznego, w sposób godzący w zasady etyki i uczciwego postępowania oraz otwierający pozwanym - firmie windykacyjnej drogę do dochodzenia roszczeń, w sposób niezasługujący na ochronę,

III. błąd w ustaleniach faktycznych przyjęty za podstawę zaskarżonego rozstrzygnięcia, polegający na bezzasadnym uznaniu, iż pozwani mają prawo zaspokoić się z całego majątku wspólnego dłużników w sytuacji, gdy Sąd nadał tytułowi egzekucyjnemu w postaci prawomocnego wyroku zaocznego klauzulę wykonalności przeciwko małżonkowi

dłużnika z ograniczeniem odpowiedzialności do majątku objętego małżeńską wspólnością ustawową, którą dłużnicy wyłączyli, zawierając umowę o rozdzielną majątkową z dnia 13 stycznia 2012 r.

Wobec powyższego, strona powodowa wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i pozbawienie w całości wykonalności tytułu wykonawczego - wyroku zaocznego Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi, XI Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z 26 listopada 2003 r., sygn. akt XI Pm 23/03 zaopatrzonego w klauzulę wykonalności tegoż Sądu 5 marca 2015 r., sygn. akt XI Po 56/04, zasądzenie od pozwanych na rzecz powódki kosztów procesu za I i II instancję wg norm przepisanych.

6. odpowiedź na pozew

Pozwani K. B. (1) i S. B. prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą (...) s.c. w W. w odpowiedzi na apelację wnieśli o jej oddalenie oraz zasądzenie kosztów procesu.

7. ustalenia faktyczne Sądu Okręgowego

Sąd Okręgowy przeprowadził z urzędu postępowanie dowodowe i ustalił dodatkowo następujący stan faktyczny.

Wyrok zaoczny z 26 listopada 2003 r. wydany przez Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi, XI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w sprawie o sygn. akt XI Pm 23/03 z powództwa (...) sp. z o.o. z siedzibą w Ł. przeciwko D. R. (1) uprawomocnił się 25 grudnia 2003 r. (k. 160)

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi, XI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w sprawie o sygn. akt XI Po 34/14 postanowieniem z 22 sierpnia 2014 r. nadał klauzulę wykonalności wyrokowi zaocznemu z 26 listopada 2003 r. na rzecz K. B. (2) i S. B. wspólników spółki cywilnej prowadzących działalność pod nazwą (...) s.c. (k. 45)

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi, XI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w sprawie o sygn. akt XI Po 56/14 postanowieniem z 5 marca 2015 r. nadał klauzulę wykonalności wyrokowi zaocznemu z 26 listopada 2003 r. przeciwko I. R.. Wniosek o nadanie klauzuli wykonalności przeciwko I. R. został złożony do sądu pracy 1 grudnia 2014 r. (k. 47-49)

8. ocena prawna Sądu Okręgowego

W ocenie Sądu Okręgowego apelacja zasługuje na uwzględnienie, z uwagi na zarzut przedawnienia trafnie podnoszony w toku procesu.

Sąd odwoławczy chce przy tym wskazać, iż prawidłowe pozostawały rozważania Sądu Rejonowego co do odpowiedzialności powódki jako małżonki D. R. (1) za jego zobowiązania do wysokości udziału w majątku wspólnym istniejącym na datę zawarcie umowy o rozdzielną majątkową. Niezależnie od trafności tych wywodów Sąd Rejonowy nie dokonał ustaleń oraz zaniechał wnikliwego rozważenia podnoszonego przez powódkę zarzutu przedawnienia roszczenia stwierdzonego prawomocnym orzeczeniem sądu.

Podstawę prawną żądania powódki stanowił przepis art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c., zgodnie z którym dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może powództwo oprzeć także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zarzut ten nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie.

Celem wskazanego powyżej powództwa jest udaremnienie możliwości przeprowadzenia jakichkolwiek czynności egzekucyjnych na podstawie określonego tytułu wykonawczego. Przez zdarzenia określone w przywołanym przepisie należy z kolei rozumieć okoliczności faktyczne, z którymi przepisy prawa materialnego wiążą wygaśnięcie zobowiązań, albo które powodują niemożność egzekwowania świadczeń wynikających z tytułu egzekucyjnego. Do zdarzeń

powodujących niemożność egzekwowania świadczeń zalicza się przede wszystkim przedawnienie roszczenia, skorzystanie z dłużnika z prawa zatrzymania, rozłożenie świadczenia obciążającego dłużnika na raty oraz prolongatę terminu spełnienia świadczenia udzieloną dłużnikowi przez wierzyciela

W niniejszej sprawie powódka podniosła, iż uległa przedawnieniu możliwość dochodzenia roszczenia objętego wyrokiem zaocznym z 26 listopada 2003 r.

Zgodnie z treścią art. 125 k.c. roszczenie stwierdzone prawomocnym orzeczeniem sądu lub innego organu powołanego do rozpoznawania spraw danego rodzaju albo orzeczeniem sądu polubownego, jak również roszczenie stwierdzone ugodą zawartą przed sądem albo przed sądem polubownym albo ugodą zawartą przed mediatorem i zatwierdzoną przez sąd, przedawnia się z upływem lat dziesięciu, chociażby termin przedawnienia roszczeń tego rodzaju był krótszy. Jeżeli stwierdzone w ten sposób roszczenie obejmuje świadczenia okresowe, roszczenie o świadczenia okresowe należne w przyszłości ulega przedawnieniu trzyletniemu.

Przepis art. 125 § 1 k.c. nie wskazuje początku biegu przewidzianego w nim terminu przedawnienia, dlatego też zastosowanie znajdzie art. 124 § 2 k.c., który jako początek biegu takiego terminu wskazuje zakończenie postępowania. W przypadku roszczeń zasądzonych prawomocnym orzeczeniem sądu powszechnego nie budzi wątpliwości, że zdarzeniem wyznaczającym początek biegu terminu przedawnienia przewidzianego w art. 125 § 1 k.c. jest uprawomocnienie się orzeczenia.

Po przeanalizowaniu okoliczności faktycznych niniejszej sprawy Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, iż podniesiony przez powódkę zarzut przedawnienia roszczenia zasługiwał na uwzględnienie, a w konsekwencji tytuł wykonawczy powinien zostać pozbawiony wykonalności.

Sporny wyrok zaoczny z 26 listopada 2003 r. wydany przez Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi w sprawie XI Pm 23/03 stał się prawomocny 25 grudnia 2003 r., co wynika z zarządzeń wydanych w sprawie. Od dnia prawomocności rozpoczął więc bieg dziesięcioletni okres przedawnienia. W konsekwencji względem powódki, która nie była dłużnikiem ani stroną procesu roszczenie uległo przedawnieniu 25 grudnia 2013 r.

Podkreślenia przy tym wymaga, iż pozwani K. B. (2) i S. B. podjęli czynności zmierzające do uzyskania tytułu wykonawczego na ich rzecz przeciwko D. R. (1) dopiero 7 lipca 2014 r. (złożenie wniosku o nadanie tytułu wykonawczego), natomiast przeciwko jego małżonce I. R. 1 grudnia 2014 r. (złożenie wniosku o nadanie tytułu wykonawczego). Pozwani podnosili przy tym, że bieg przedawnienia uległ przerwaniu wskutek prób egzekwowania roszczenia, jednak Sąd Okręgowy stwierdził, że czynności te zostały podjęte po upływie dziesięcioletniego okresu od uprawomocnienia się orzeczenia objętego wnioskiem o nadanie klauzuli wykonalności zarówno wobec D. R. (1) jak i I. R..

Stosownie do treści art. 123 § 1 pkt 1 k.c., bieg przedawnienia przerywa się przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia. Z przepisu art. 123 § 1 pkt 1 k.c. wynika, że czynność podjęta bezpośrednio w celu dochodzenia roszczenia musi być skierowana przeciwko tej osobie, przeciw której roszczenie przysługuje. Ustawodawca w art. 123 § 1 pkt 1 k.c. kładzie nacisk na bezpośredniość działań wierzyciela z określonym roszczeniem i tylko z takim działaniem wiąże skutek prawny w postaci przerwania biegu przedawnienia. Określona czynność procesowa wierzyciela wywoła, więc skutek określony powołanym przepisem, jeżeli została podjęta przez niego w celu zmierzającym obiektywnie i bezpośrednio do szeroko rozumianej realizacji roszczenia. Innymi słowy, chodzi o obiektywną skuteczność czynności polegającej na zgłoszeniu roszczenia, a wyrażającą się w zdolności do wywołania skutku w postaci realizacji tego właśnie roszczenia (wyrok Sądu Najwyższego z 25 października 2012 r., I CSK 155/12, Legalis).

Odnosząc powyższe do przedmiotowej sprawy wskazać należy, że wprawdzie od dnia wydania wyroku zaocznego były prowadzone czynności skutkujące przerwaniem biegu terminu przedawnienia, jednak jedynie wobec dłużnika D. R. (1). Czynności te to stwierdzenie prawomocności orzeczenia (15 stycznia 2004 r.) oraz doręczenie tytułu wykonalności

pierwotnemu wierzycielowi (...) sp. z o.o. (10 marca 2004 r.). Zważywszy, że pozwani podjęli kolejne czynności dopiero 7 lipca 2014 r. (złożenie wniosku o nadanie tytułu wykonawczego przeciwko D. R. (1)), to i tak nastąpiły one po upływie dziesięcioletniego okresu przedawnienia roszczenie stwierdzonego prawomocnym orzeczeniem sądu. Dodatkowo podkreślić należy, że okoliczności te dla sytuacji prawnej powódki nie mają znaczenia, gdyż powódka nie brała udziału w przedmiotowych czynnościach ani nie była ich stroną. Nie nastąpiło więc przerwanie biegu terminu przedawnienia dochodzonej wierzytelności wobec powódki. Czynności zmierzające do uzyskania tytułu wykonawczego wobec powódki pozwani podjęli dopiero 1 grudnia 2014 r. składając wniosek o nadanie tytułu wykonawczego, a więc po upływie dziesięcioletniego okresu od uprawomocnienia się orzeczenia.

Konstatując, Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok i pozbawił wykonalności tytuł wykonawczy – wyrok zaoczny Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi,

XI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 26 listopada 2003 r., sygn. akt XI Pm 23/03 – zaopatrzonej w klauzulę wykonalności nadaną na rzecz K. B. (1) i S. B. z dnia 5 marca 2015 r., sygn. akt XI Po 56/04. Sąd odwoławczy uznał, iż stosownie do przepisu art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c., po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło i nie może być egzekwowane (przedawnienie roszczenia stwierdzonego prawomocnym orzeczeniem sądu).

9. rozstrzygnięcie o kosztach procesu

Konsekwencją merytorycznej zmiany zaskarżonego wyroku była także zmiana w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach zastępstwa procesowego. Sąd Okręgowy o kosztach procesu w postępowaniu przed Sądem I instancyjnym orzekł mając na uwadze zasadę odpowiedzialności stron za wynik procesu (art. 98 k.p.c.), zgodnie z którą strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Pozwani przegrali postępowanie pierwszoinstancyjne w całości, wobec czego Sąd zasądził solidarnie od pozwanych na rzecz powódki koszty zastępstwa procesowego. Wysokość wynagrodzenia pełnomocnika powódki została określona w kwocie 120,00 zł na podstawie § 12 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. z 2013 r. poz. 461).

Sąd Okręgowy o kosztach procesu w postępowaniu apelacyjnym orzekł również zgodnie z zasadą odpowiedzialności stron za wynik procesu (art. 98 k.p.c.) oraz zasadą rozstrzygnięcia o kosztach w orzeczeniu kończącym sprawę w danej instancji (art. 108 § 1 k.p.c.). Pozwani przegrali postępowanie apelacyjne w całości, wobec czego Sąd zasądził solidarnie od pozwanych na rzecz powódki koszty zastępstwa procesowego. Wysokość wynagrodzenia pełnomocnika powódki została określona w kwocie 120,00 zł (§ 10 ust. 1 pkt 1 w zw. § 9 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r. poz. 1800).

Mając na uwadze całość rozważań, Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok i orzekł jak w sentencji.

Anita GóreckaGrażyna Otoła-PawlicaGrzegorz Kochan